І чужому научайтесь,
і свого не цурайтесь . . .

Т. ШЕВЧЕНКО

СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація:
"Svoboda", 81-83 Grand St.
Jersey City, N.J. 07303
HEnderson 4-0237
HEnderson 4-0807
УНСоюз: HEnderson 5-8740
— Тел. з Ню Йорку: —
BArcly 7-4125
УНСоюз: BArcly 7-5337

РІК LXXII. Ч. 109. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, П'ЯТНИЦЯ, 11-го ЧЕРВНЯ 1965 10 ЦЕНТІВ — 10 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, FRIDAY, JUNE 11, 1965 No. 109. VOL. LXXII.

ОСТАННІ ВІСТІ

Четвер, 10 червня 1965 року

В АМЕРИЦІ

ДЖАНСОН ПРОТИ ОБМЕЖЕННЯ КОНҐРЕСОМ ВЛАДИ ПРЕЗИДЕНТА і тому поставив вето проти закону про допомогу жертвам повені в п'ятьох західніх стейтах. Президент заявив Конґресові, що він із цілого серця є за те, щоб жертви повені дістали федеральну допомогу, на що Конґрес признав $70 мільйонів, але він мусів поставити вето проти цього закону, в якому в одному пункті говориться про те, що Конґресові Комісії мають затверджувати деякі проєкти робіт, поки їх можна буде здійснювати. „П'ятий пункт закону, пише Президент, порушує духа того розподілу влади, який є між виконною і законодатною частиною уряду''. В Конґресі мають викинути той пункт закону, і після затвердження обидвома Палатами перешлють новий законопроєкт до підпису Президента.

ПОГОЛОСКА ПРО НЕДУГУ ПРЕЗИДЕНТА СПРИЧИНИЛА ПАНІКУ НА НЮЙОРКСЬКІЙ БІРЖІ. — 9-го червня якісь спекулянти пустили вістку про те, що президент Джансон занедужав на серцеву атаку або на параліч, і внаслідок цього виникла паніка, бо всі кинулись продавати акції, які куповано по дешевшій, як звичайно, ціні. Панічні настрої тривали дві години, бо з Вашинґтону надійшла вістка про те, що Президент нормально працював і саме тоді приймав в Білому Домі групу бизнесменів із Айови. Пізніше особистий лікар Президента адмірал Джордж Дж. Барклі видав окремий комунікат про стан здоров'я президента Джансона, і біржа заспокоїлася, а акції знов підійшли вгору.

ПАЛАТА РЕПРЕЗЕНТАНТІВ БІЛЬШІСТЮ 311 ДО 75 ГОЛОСІВ ВИРІШИЛА, ЩОБ ФІЛЬМ ПРО ДЖАНА КЕННЕДІ МОЖНА БУЛО ВИСВІТЛЮВАТИ В ЗДА. Цей фільм випродукувала Інформаційна Агенція ЗДА. Існує звичай, що фільмів цієї Агенції не висвітлюють в цій країні, щоб за державні гроші не робити реклями тій партії, яка є при владі. Але Конґрес може дозволити на висвітлювання фільму, який Інформаційна Агенція випродукувала для закордону. Деякі республіканці були проти, але голосування виявило, що велике число є за те, щоб фільм про покійного Президента могли оглянути й американці.

ГОМФРІ ДУМАЄ, ЩО ВАҐНЕР КАНДИДУВАТИМЕ НА ПОСАДНИКА НЮ ЙОРКУ, стараючися про перевибір вже на 4-ту каденцію. Віце-президент Гомфрі промовляв із посадником Ваґнером на зборах робітників, що виробляють капелюхи в Ню Йорку, і при цій нагоді заявив, що Ваґнер буде кандидувати цього року, хоч і додав, що він не чув цього від самого Ваґнера. Ваґнер сміявся, але сам не склав заяви в цій справі, тільки сказав, що він вияснить справу своєї кандидатури в четвер, 10-го червня, на окремій пресовій конференції в Ситі Голлі. Проти Ваґнера вже зголосив кандидатуру республіканець конґресмен Ліндсей.

АМЕРИКАНСЬКЕ ЛІКАРСЬКЕ ТОВАРИСТВО ПРОТИ ЗАКОНУ ПРО ШПИТАЛЬНУ ОПІКУ НАД СТАРШИМИ, над яким тепер нараджується Сенат, бо Палата Репрезентантів вже його схвалила. АЛТовариство дало великі платні оголошення в 100 щоденниках ,в яких закликає своїх пацієнтів виступити проти медичної опіки в рамах соціяльного забезпечення, бо, мовляв, це не буде повновартісна опіка. Лікарське Товариство називає урядовий проєкт „початком соціялізованої медицини'', не знаючи того, що в европейських демократичних державах така „соціялізована медицина'' існує вже довший час, і ніхто її не вважає за якусь соціялістичну видумку. Лікарське Товариство закликає пацієнтів писати до членів Конґресу, а саме воно не плянує інтервеніювати у Вашинґтоні.

У СВІТІ

У ТОКІО 27.000 ЛІВИХ СТУДЕНТІВ ДЕМОНСТРУВАЛИ проти американської політики в Південній Азії. 2.500 поліціянтів не допустили демонстрантів під будинок американської амбасади, при чому між поліцією і студентами дійшло до сутичок. Закулісовими аранжерами тієї демонстрації були комуністи.

МІЖ АНКАРОЮ, СТОЛИЦЕЮ ТУРЕЧЧИНИ, ТА КАРАЧІ, СТОЛИЦЕЮ ПАКІСТАНУ, ВІДКРИТО безпосередній радіо-телефонічний провід. Він проходить почерез пустині, джунґлі і гори. Посередині заторкує також столицю Ірану Теґеран. Всі ці три держави — Туреччина, Іран і Пакістан — є членами прозахідного середньо-азійського оборонного пакту, так званого СЕНТО. Цю лінію будували дві американські компанії коштом 30 мільйонів дол.

СОВЄТСЬКИЙ КОСМІЧНИЙ КОРАБЕЛЬ „ЛУНА 6'' ПЕРЕСТУПИВ вже половину дороги на Місяць. „Луна 6'' має перебороти віддаль 250.000 миль і прибути на Місяць вечером у п'ятницю 11 ц. м. Після невдачі з „Луною 5'' большевики подали тепер мінімальні подробиці про „Луну 6'' та її цілі. Здогадуються, що головною її ціллю є „м'яко'' осісти на поверхні Місяця й пересилати відтіль автоматично радіоповідомлення. Зв'язок з „Луною 6'' перервався ще швидше, поки вона вдарила об Місяць і розбилась.

ІНДІЙСЬКИЙ ПРЕМ'ЄР ЛЯЛ БАГАДУР ШАСТРІ ЗУПИНИВСЯ подорозі до Канади в Альжирі й заявив тамошньому президентові Ахмедові Бен Беллі, що він, Шастрі, підтримуватиме допущення Совєтського Союзу до азійсько-африканської конференції „на вершинах'', яка під кінець цього місяця має розпочатись в Альжирі.

ТАНЗАНІЯ ПЕРЕЙНЯЛА АНТИАМЕРИКАНСЬКУ ЛІНІЮ від Комуністичного Китаю. Президент Танзанії Жуліюс Ньєрере у спільному комунікаті з комуно-китайським прем'єром Чу Ен-лаєм висловив всі відомі комуністичні пропаґандивні лайки і фрази проти „імперіялістів'', які воюють проти „геройського в'єтнамського народу'' та „експлуатують країни Латинської Америки'' і т. д. Єдину „концесію'', що її Чу Ен-лай зробив танзанському президентові, це те, що в тому комунікаті не називається за іменем Америки ані президента Джансона. Танзанія постала з федерації Танґаньїки і Занзібару.

З КОМУНІСТИЧНОГО КИТАЮ ЗНОВУ ЗБІЛЬШИЛАСЬ ХВИЛЯ ВТІКАЧІВ до Гонг Конґу і на острівець Макао. Цим разом китайців прогнав з їхньої батьківщини не голод, а страх перед рекрутацією до війська і війною проти Південного В'єтнаму й Америки. Тому більшість втікачів є молоді мужчини. В травні втекло їх коло 1.000 осіб.

МАРОККАНСЬКИЙ КОРОЛЬ, 36-РІЧНИЙ ГАССАН II, САМ СТАВ ПРЕМ'ЄРОМ нового 20-членного уряду, який складається з вірних йому фахівців. Гассан припинив важність парляментарної конституції та прийняв димісію уряду після того, як безуспішним виявився його заклик до 4-ох політичних партій — погодитись на спільну плятформу і скласти уряд національної єдности. Віце-прем'єр, Мохаммед Зеґрарі, кол. президент державного банку, буде насправді керівником нового поміркованого прозахіднього уряду.

ПІСЛЯ ПОВОРОТУ НА ЗЕМЛЮ — ПОВОРОТ ДОДОМУ

Астронавт Едвард Вайт і Джеймс МекЛівітт, повернулись минулого понеділка, 7-го червня, із чотироденного перебування в космосі та 62 облітів Землі в орбіті, щойно в четвер, 10-го червня, причалили на літаконосці „Васп'' до берегів Флориди, звідки уже літаком до Гюстон в Тексас, де на них очікують їхні родини. Від понеділка до четверга вони переходили найдбайливішу лікарську перевірку, що мала на меті встановити наслідки довшого перебування в космосі та поза притяганням Землі на організм людини. Лікарі ствердили, що обидва астронавти повернулися з космосу в такому самому знаменитому стані здоров'я, як вилетіли і завважено тільки дещо приспішений ритм ударів серця. На фото: астронавт Вайт (зліва) і МекЛівітт після повороту на Землю та висадку на літаконосці „Васп'' відповідають на тріюмфальне прийняття.



БІЛИЙ ДІМ З'ЯСОВУЄ БЛИЖЧЕ СТАНОВИЩЕ ВІЙСЬКА ЗДА У ПІВД. В'ЄТНАМІ

Вашинґтон. — Пресовий референт Білого Дому Джордж Ріді відчитав представникам преси комунікат, в якому стверджується, що в останніх днях та тижнях не було зміни щодо завдань фронтових американських частин у В'єтнамі. Ця місія полягає передусім у тому, щоб забезпечити й хоронити важливі військові влаштування, як, наприклад, летунська база в Данангу. Однак, генерал Вестморенд має право вислати свої війська в допомогу в'єтнамським військам, які опинились в обличчі агресивних ворожих атак, коли нема інших військових резерв і коли вимагає цього загальна військова ситуація. Це право генерала Вестморленда ні в чому не змінює згаданої первісної місії американського фронтового війська у В'єтнамі — кажеться у тому комунікаті та стверджується, що кожна принципова зміна такого первісного становища залежить від рішення Президента. — Перші газетні коментарі погоджуються, що по суті ця нова заява ні в чому не заперечує попередньої, яку попереднього дня склав речник Державного Департаменту. За причину, чому Президент рішив проголосити цю додаткову заяву, подається надсподіваний розголос у пресі, наче б Америка вже розпочала в Південному В'єтнамі війну проти комуністичних повстанців на всьому фронті — що не відповідає дійсності. Однак поширення тамошніх бойових дій з більшою активною участю американських збройних сил — твердить преса — залишається питанням дуже актуальним, на що, м. і., вказують приготування: до маленької і мало відомої затоки Камранг прибуло 2.500 американських вояків з інженерних військ і вони негайно приступили до будови тамошнього нового порту, летовища та всіх лаштунків, потрібних для заякорення більшого числа кораблів і приміщення літаків та летунського персоналу. В той проєкт інвестовано вже 7 мільйонів дол. і тепер приспішеним темпом закінчується його. Заповіджено приїзд до Південного В'єтнаму дальших військових формацій. Тим часом пожвавлюються події однаково на воєнному, як політичному фронтах. В одному дні, в минулу середу (у В'єтнамі був тоді вже четвер 10 червня) згинуло 14 американських вояків і 10 було ранених, коли коло 1.000 комуністичних партизанів напали на столицю одного повіту та на американський військовий табір за 60 миль на північ від Сайґону. Те містечко боронило тільки 90 державних міліціонерів. Їхні позиції були здебільша опановані комуністами. З-поміж американських літаків, які наспіли з відсіччю, комуністи збили дві машини. — Знову ж на політичному відтинку — прем'єр Фан Гуї Кват звернувся до південно - в'єтнамських генералів, щоб вони прийняли на себе ролю посередників в його конституційному спорі з президентом Фаном Хак Су та лідерами католиків, які повели проти названого прем'єра неперебірливу кампанію. Якщо впродовж тижня не вдасться прем'єрові з'ясувати ситуацію у свою користь, він зголосить димісію.

В Рочестері відбулася п'ята зустріч лемків із ЗДА і Канади

Рочестер (К. Бабяк). — Заходами Головної Управи і 17-го Відділу Організації Оборони Лемківщини в днях 29-го і 30-го травня 1965 р. відбулася тут 5-та Зустріч Лемків Америки і Канади. Зустріч започатковано в суботу, 29-го травня, забавою з танцями, відтак в неділю, 30-го травня, по відправі Богослужб в обох місцевих церквах, в приміщенні УНДому при 831 Джозеф Евню відбулась мистецька програма Зустрічі, на яку прибули лемки з Сиракюз, Оборну, Вотервліт і інших сусідніх громад, а також і з дальших сторін, як Ню Йорк, Нюарк і Пассейк та з Канади. Програму відкрив голова місцевого Відділу О. О. Лемківщини, Іван Лучканич, передаючи провід програми професорові Сиракюзкого Університету, Іванові Гвоздові. У програму Зустрічі увійшли пісні, відспівані мішаним хором СУМА „Гомін'' під диригентурою Яреми Гордія, який недавно прибув до ЗДА з Англії, і чоловічим хором „Сурма'' із Сиракюз під дириґентурою З. Мягкого, дует Марії Климців і Анни Перута, акордеонове сольо 9-літнього Осипа Притискача, деклямації Ірини Вовк та танки ансамблю з Рочестеру під управою п. Кужіля. У програму Зустрічі ввійшли також промови ООЛ Юліяна Котляра, редактора „Лемківських Вістей'' Юліяна Бескида - Тарновича, проф. Загайкевича, редактора Лемківського Збірника, що є в підготові та п. Павла Добуша. Вщерть заповнена заля тепло прийняла всі точки програми. Всі виконавці програми Зустрічі, зокрема ж хори, виступили без винагороди, а то й звороту коштів дороги. П'ята з черги зустріч американських лемків пройшла з повним успіхом, зміцнила зв'язки еміґрантів з чудової Лемківщини і скріпила їх тверду постанову не дати ні своїм, ні чужим забути за найважче з усіх українських земель — покривджену долею її частину, — Зелену Лемківщину.

Стівенсон називає „дитячою'' поведінку членів Ради Безпеки ОН

Об'єднані Нації. — Американський амбасадор в Об'єднаних Націях Адлей Стівенсон виступив в минулу середу на Раді Безпеки ОН проти „дитячої'' поведінки, яка годиться радше завидній акторці, що хоче відсунути свою суперницю, як найвищій світовій міжнародній організації. Річ ішла про внесення Франції, Йорданії й Уруґваю, щоб поширити уповноваження та технічні можливості персонального представника генерального секретаря Об'єднаних Націй в Санто Домінґо, Хозе Антонія Майобра, з поминенням існуючої та діючої в Санто Домінґо мирової посередницької місії Організації Американських Держав. Стівенсон поручав радше скріпити місію Організації Американських Держав та тісно з нею співпрацювати, а не породжувати враження, що Об'єднані Нації керуються завистю і хочуть знівечити цю реґіональну організацію. Як звичайно, Микола Федоренко використав нагоду для нових лайок, при чому він цим разом назвав Стівенсона „другорядним актором''. Він підтримав внесення Франції, Йорданії й Уруґваю. Але Британія, Маляйзія і Болівія підтримали Стівенсона.

Президент змагається з Конґресом за права виконної частини уряду

Вашинґтон. — В американській Конституції є докладно розмежовані права всіх трьох частин уряду: Президента, який очолює виконну частину уряду, Конґресу, що є законодатним тілом, і Найвищого Суду ЗДА, який є суддейською частиною влади. Конґрес недавно схвалив $70 000 000 на допомогу жертвам повені в 5-х західніх стейтах, і цей законопроєкт переслали до підпису Президента. Але Президент Джансон не підписав цього проєкту, заявляючи в окремому зверненні до Конґресу, що зробив це тому, що Конґрес присвоює собі ту владу, яка є за Президентом. В проєкті є окремий пункт, який говорить про те, що Конґресові Комісії ПублічнихРобіт мали б схвалювати проєкт тих робіт, що їх мали б виконувати в тих стейтах, для яких призначена допомога у зв'язку з повінню. Президент підкреслив, що він вповні підтримує закон про допомогу пошкодованим стейтам, але не може його підписати в такій редакції, в якій його предложено Білому Домові. В Конґресі було здивовання з цієї заяви Президента, бо обидві Палати не думали про те, щоб присвоювати собі владу, яка належиться виконній частині уряду. Автори законопроєкту негайно викинули з нього той пункт, проти якого виступив Президент. Сенат вже схвалив цей законопроєкт в новій редакції, а Палата Репрезентантів зробить це в найближчих днях. З Білого Дому заявляють, що акція Президента є перестогою Конґресові, щоб він не вмішувався до тих ділянок, які має вирішувати виконна влада. Конґрес і в давніших роках деколи старався влазити до тих ділянок влади, які є застережені для Білого Дому, а під час президентури Джансона такі спроби частіше траплялися. Вже кілька разів Президент робив застереження з цього приводу, підписуючи деякі законопроєкти, а тепер поставив вето проти законопроєкту, який порушує законні межі діяння між Конґресом і Білим Домом. Комісія Збройних Сил в Палаті Репрезентантів схвалила пункт в законопроєкті про закриття деяких військових баз, згідно з яким секретар оборони мав би повідомляти Конґрес про те, які бази він плянує закрити. Коли б такий закон Конґрес схвалив, то Президент його не підпише, — заявив представник Білого Дому.

В Дітройті відбулася Рада Гетьманського Руху

Дітройт (А. К.) — 29-31 травня тут в Домівці Українського Американського Клюбу відбувся Пленум 3 Сесії Ради Гетьманського руху. Уманадатовані делеґати представляли країни поселення гетьманців в Австрії, Англії, ЗДА Бельгії і Півд. Америки. Обставини нашого життя, покликання Богом до себе на спочинок значної кількости побратимів — спізнили підготовку до Сесії, а життя жваво пульсує.

Почалася Сесія Ради Гетьманського Руху молитвою до Бога, вшануванням „відсутніх'' і бадьорим привітанням Верховного керманича Гетьманського руху Пані Гетьманівни Єлисавети.

Добрий порядок нарад, поруч з солідною підготовкою доповідачів, позволили Президії Сесії закінчити наради за два дні. Прийнято Статутову Схему Управління Гетьманського Руху та обрано вищі керуючі органи. Щож найбільше потішало всіх делеґатів, — це напрямні Верховного Керманича для прийдешньої праці, та відклики на ці напрямні доповідачів і повна гармонія в рядах Гетьманського Руху.

● **В Південній Кореї загалом 20 осіб,** військовиків і цивільних, чекають у слідчій в'язниці суду за участь у змові проти теперішнього президента Чунг Гі Парка.

УКРАЇНЦІ У ВІЛЬНОМУ СВІТІ

УКРАЇНЦІ НЮ ГЕЙВЕНУ ВШАНОВУЮТЬ КАРДИНАЛА СЛІПОГО

Ню Гейвен. — В найближшу суботу, 12-го червня о год. 7:30 ввечері тут в залі української католицької церкви св. Арх. Михаїла відбудеться святочна Академія в пошану первоієрарха Йосифа Сліпого. У програмі Академії святочна програмі Академії є святочна промова, яку виголосить д-р Григор Лужницький та виступи солістки Тамари Лихолай, піяністів проф. Ю. Цибрівського і студентки Музичного коледжу в Гартфорді Галі Петрунчак, скрипалів М. Гробельської, Д. Козака і Б. Бойко та декляматорки Зірки Снігурович і учнів шкіл Рідної Школи. Організатори цієї урочистости сподіваються масової участи в ній місцевого та сусіднього громадянства.

У 47-МУ РІЧНИЦЮ ВІДНОВЛЕННЯ ГЕТЬМАНЩИНИ

Нюарк. — В 47-мі роковини відновлення Гетьманщини в Україні і в 20-ті роковини трагічної смерти Гетьмана Павла Скоропадського, буде відправлена в суботу 12-го червня о год. 7. вечора в православній церкві св. Вознесення в Нюарку, при 19-ій вул. панахида за спокій душі Гетьмана Павла Скоропадського, померлих членів Гетьманської Рідні і Воїнів-Героїв, що своє життя віддали за здобуття Української Держави. По панахиді відбудуться святочні сходини.

ЛОВЕЦЬКО-РИБАЛЬСЬКЕ ТОВАРИСТВО УЛАДЖУЄ СВІЙ ВЕЧІР

Ню Йорк. — Відновлене в ЗДА Ловецька - рибальське Товариство „Тур'' — під такою самою назвою більшість теперішніх членів діяли і перед останньою світовою війною в Галичині — прийняло за звичай уладжувати, м. і., щороку бодай один вечір, доступний для ширшої громади. В п'ятницю 11 червня, в рямках „п'ятницевих вечорів'' Літературно-мистецького Клюбу, відбудеться такий вечір, на якому його виконавці передусім згадають свого покійного активного члена — передчасно померлого мистця Сергія Литвиненка: 12 червня буде перша річниця його смерти. На програму складеться читання творів з ловецькою тематикою та висвітлювання відповідного фільму і проглядок. Початок о год. 8 веч.

ВИСТАВКА ТВОРІВ МИСТЕЦЬКОЇ ШКОЛИ Л. КУЗЬМИ

Ню Йорк. — Від 13 до 20 червня ц. р. відбудеться в домівці Мистецької школи арт.-мал. Любомира Кузьми в Українському Народному Домі в Ню Йорку, заля ч. 32, виставка творів учнів тієї школи. До речі, ця школа існує від 1956 року, перед Любомиром Кузьмою вів її пок. мистець Мирослав Радиш. У школі Л. Кузьми є адепти мистецтва різного віку — від 8-ох рр. життя до цілком дорослого віку. Керівник школи поділив їх на чотири категорії. Разом виступлять 30 вихованців із кругло 100 експонатами.

НА НАШІЙ, НЕ СВОЇЙ ЗЕМЛІ

(Що пишуть комуністичні газети в Україні)

НАВКОЛІШКИ ЦІЛУЮТЬ ПРАПОР

Під урочисту мелодію „Варшав'янки'' через залю пливе прапор заводу „Червоний Жовтень''... А ось і винуватці свята — сімнадцять юнаків і дівчат — вчорашніх учнів, які здобули на заводі фахи... Володя Сивків, Таня Хрусталева, Ігор Радишевський та їх товариші один за одним підходять до заводського прапора. Стаючи перед ним навколішки, цілують край полотнища, — так описує посвячення в робітники В. Стрекаль, працівник фастівської районової газети (Київщина) у часописі „Рабочая Газета'' з 18 травня.

БЕЗПОМІЧНІ „НОЧВИ''

У Верхнєдніпровському — розлив води, штучне море. Щоліта багато відпочивальників. Але для рятувальників — це тривожні дні. Як рятувати людей у нещасливих випадках? Як допомагати?

На березі прив'язані кілька човнів, або, як їх звуть, „ночви'', що на них і на метер не випливеш у море під час негоди, — розповідає 18 травня учитель М. Перев,язко у „Молоді України''.

БОРЮТЬСЯ ПРОТИ РЕЛІГІЇ

— Тебе звати Надею?

Захотілося перепитати, бо. признатись, не такою уявляв собі її. Переді мною стояла весела, повна бадьорости і сил, дівчина.

— Так, — сором'язливо опускає очі, і якусь мить панує мовчанка.

— Правду кажуть, що ти ходиш до сектантів?

— Вам уже сказали...

Так починає свою кореспонденцію О. Коробко, спеціяльний кореспондент „Молоді України'' в часописі з 18 травня, показуючи, як комсомольці борються проти релігії в селі Розтоки, Кременецького району на Тернопільщині.

ПРОРИВАЮТЬ ЦУКРОВІ БУРЯКИ

Колгоспи Заліщицького району на Тернопільщині, як подає „Радянська Україна'' з 16 травня, вже почали проривати цукрові буряки.

КЛЮБ І ЗАБАВА В... „ШТУРХАНА''

Вечорами у селі Станіславові, Білозерського району на Херсонщині хлопці потягнються під клюбом та й гайда до чайної. Пятинки нерідко закінчуються бійками, хуліганством.

До села приїхав кореспондент „Молоді України'' і в числі з 25 травня ц. р. пише: „... біля клюбу ми побачили таку картину: гурт хлопців у колі світла від ліхтаря грає у „штурхана''. Перегукуючись, пересипали слова лайкою.

— Чому не в клюбі?

— А там репетиція... (проба).

СОКИРАМИ І ЛОПАТАМИ...

Щомісяця декілька бриґад з копальні ім. Дзержинського їдуть на відвали жужелиці „Криворіжсталі'' і там в дослівному розумінні добувають залізо: сокирами, лопатами виколупують так званий лом або брухт. Не абияк попріють, поки навантажать 15-20 величезних самоскидів, — пише І. Фалько в часописі „Рабочая Газета'' з 18 травня ц. р.

ДАВАЙ, КАРТОПЛЕ, ДВА ВРОЖАЇ НА РІК!

Чотириста сорок тисяч гектарів — більше як половину відведених плянтацій — уже займають засіви картоплі в Україні.

На півдні, подає аґенція РАТАУ, зокрема в Одеській області багато господарств намічають зібрати два врожаї картоплі за рік: перший — у червні, другий — восені.

● **„Жиціє Варшави'', провідний комуно-польський щоденник,** приніс серію статтей в обороні туристики до Польщі. Він покликується на факт, що в минулому році 1.600.000 чужинців відвідали Чехословаччину, а тільки 820.000 Польщу, — при чому признає, що тільки яких 10% тих туристів — це люди з Заходу, а всі інші приїздять з СССР чи інших комуністичних країн.

СВОБОДА SVOBODA
FOUNDED 1893
Ukrainian Newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by Ukrainian National Association, Inc., 81-83 Grand St., Jersey City, N.J. 07303
Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N. J. Accepted for mailing at special rate of postage provided for by Section 1130 of Act of October 3, 1917 — authorized July 31, 1918.
Адреса: "SVOBODA," P. O. Box 346, JERSEY CITY. N.J. 07303

Війна Америки у В'єтнамі

Речник Державного Департаменту офіційно ствердив, що командант американських збройних сил у Південному В'єтнамі, ген. Віллім Вестморленд, дістав від президента Джансона уповноваження — вживати американські війська у бойових операціях згідно з потребою і власним розсудом, якщо з відповідною просьбою звернуться до нього південно-в'єтнамські державні власті. Беручи на увагу, що в останніх тижнях-місяцях американські військові літаки різних типів підтримували операції південнов'єтнамської армії і самостійно переводили налети проти Північного В'єтнаму, а морська піхота переводила у щораз дальшому промірі стежні випади при очищуванні терену від партизанів та забезпечуванні військових баз, наведена вище заява покищо небагато змінює ситуацію. Але вона є заповіддю недалекої величезної зміни: безпосередньої участи американської збройної сили у війні проти комуністичних партизанів у Південному В'єтнамі. Послідовно, коли до цього часу завжди можна було ще покликатися на вислів президента Дж. Ф. Кеннеді, що „війна у Південному В'єтнамі є передусім війною в'єтнамців, вони її ведуть і вони повинні її вирішити", і таким аргументом виправдати свій відступ з В'єтнаму, то тепер вже не можна буде цього зробити. Війна у В'єтнамі стала війною Америки, а раз Америка її прийняла — мусить довести її до кінця.

Не може бути сумніву, що ЗДА виграють цю війну. Очевидно, для цього треба буде перекинути до В'єтнаму куди більше сил, як нинішні 52.000 війська. Коли „НИ Таймс" дорікає Джансонові, що з початком його урядування було у В'єтнамі тільки 14.000 американських вояків і що він сам не з'ясував народові своє рішення включити збройні сили ЗДА у війну у В'єтнамі, то слід пригадати, що чейже в серпні минулого року Конґрес однодушно уповноважив Президента „вжити всіх потрібних заходів, включно з ужиттям збройної сили", щоб допомогти Півд. В'єтнамові в обороні його волі. ЗДА — це не післявоєнна Франція, що програла війну в Індокитаї. Американці мають те, чого не мали французи: панування на морях і в повітрі велетенською морською і летунською силами, невичерпний збройний та господарський потенціял і досвід — не повторювати французьких помилок. Америка воює не проти азійців, а проти імперіялістичного комунізму, який посягає на всю Півд. Азію, загрожуючи Америці і вільному світові. Тому рішення Джансона правильне.

Занедбана ділянка

У порівнянні з іншими етнічними групами в Америці, українці мають опінію добре зорганізованої і динамічної групи, яка добивається успіхів часом навіть понад свої сили. Справа пам'ятника Тарасові Шевченкові у Вашинґтоні може послужити одним з багатьох прикладів.

Однак ми все ще є досить — можна сказати — незбалансованою групою в тому сенсі, що не на всі ділянки життя і розвитку країни звертаємо належну увагу. Наприклад, наша участь у партійно-політичному житті Америки все ще дуже відстає від участи інших етнічних груп. Тож не диво, що в списку законодавців у Вашинґтоні немає сьогодні і не було в минулому ані одного українського імени, а в стейтових леґіслятурах вони є рідкістю. Це, без сумніву, одна з найбільш занедбаних нашою громадою ділянок. Відрадним явищем у цьому є ще бодай те, що ми здаємо собі з цього справу і про це говоримо, хоч у цьому напрямку все ще дуже мало діємо.

Але є ще цілий ряд інших направду занедбаних ділянок, про які ми відносно мало говоримо і з яких часто навіть не здаємо собі справи, дармащо вони мають вітальне значення у житті та розвитку країни і в формуванні нашої власної долі на цій землі. Згадати б, зокрема, про ділянку зорганізованого робітництва. Хоча ми вже вийшли з тієї стадії, коли наші люди були виключно чорноробами, хоч ми вже маємо багато професіоналістів, згуртованих у сильні організації, маємо наших людей на високих становищах у різних установах та інституціях, — головна частина нашої громади таки належить до верстви тих трудівників, що заробляють на хліб фізичною працею.

Тим часом нас майже немає і не видно в робітничих професійних спілках-юніях, які становлять наймогутнішу і найбільш впливову групу громадян у країні і від яких у великій мірі залежить праця, а тим самим і доля багатьох наших людей. Часто трапляється, що коли наш робітник і належить до юнії і платить до неї вкладки, то робить це більше з обов'язку, ніж з власного бажання, і майже не інтересується станом, життям та працею своєї юнії, не кажучи вже про замітнішу ролю в ній. Це й є одна з тих занедбаних ділянок, на яку ми обов'язково мусимо звернути увагу. Кожний наш громадянин, що фізично працює, повинен належати до юнії, нею інтересуватись і брати в ній активну участь, зокрема, коли мова про вибори керівних органів.

Мих. Калинний

ЕМІҐРАЦІЯ З... БРАЗИЛІЇ

Куритиба. — З першого погляду такий наголовок звучить просто дико. Країна, що сама потребує великої кількости емігрантів з чужих земель, позбувається власних мешканців. Досі Бразилію залишали, переселюючись до ЗДА, Канади та Австралії, переважно так звані нові еміґранти з України; їх тут, направду, залишилося вже, як кіт наплакав. Слідом за ними, але в значно меншій кількості, посунули й деякі давніші еміґранти та й роджені тут люди, однак усі українського походження.

Масові виїзди українців свідчили про те, що в Бразилії не все гаразд. Адже країна губила хліборобський та фаховий робітничий елемент, якого вона найбільше потребує. Провідні державні й політичні діячі часто говорять про неможливість розвивати й змінювати економіку країни через гостру нестачу досвідчених працівників на ріллі і в промисловості. Віддавна пляновану земельну реформу практично тяжко провести тому, що... нема кого наділяти угіддями, нема тих потребуючих, хто на них хотів би і вмів працювати. Варто навести дотеп, що виник за часів попереднього, комунізуючого президента, Жвон Ґулярта. Отож, коли цей останній на якомусь мітинґу демагогічно обіцяв задурно роздати землю, відпустити належні кредити, машини і насіння, то всі присутні закричали: „А де взяти японця?". З'ясувалося, що без „японця" управа ріллі не піде...

Ясна річ, втеча українців до інших країн, не викликала особливого враження ні в державних, ні в громадських колах країни, бо питома вага українських поселенців тут незначна. До того домішувався й політичний момент. Українська еміґрація, насамперед „нова", надзвичайно вразлива на комуністичну небезпеку, яка довший час виразно загрожувала Бразилії.

Більше схвилювала бразилійські міродайні чинники офіційна заява продуцентів кави про їх намір розпочати культивувати цю рослину на плянтаціях Параґваю, бо тут в гру входила можлива кавова конкуренція, що й без Параґваю дає вже себе відчувати бразилійській економіці. Адже протягом останніх років почали успішно вирощувати та дешевше продавати каву латино-американські та африканські країни. Через те бразилійський уряд змушений був піти на поступки власникам кавових плянтацій, щоб відвернути їхню увагу від Параґваю. Однак, за нашими відомостями, в Параґваї таки починають закладати кавові плянтації і то при співучасті бразилійських продуцентів.

До речі, Параґвай віддавна вважався за найбільш невпорядковану і відсталу країну в Латинській Америці. Бувало, як не зле виходило в Бразилії, але тут завжди говорили: „Все ж таки краще, ніж у Параґваї". Та десь років три тому становище там докорінно змінилося. Президент Штроеснер приділив вийняткову увагу сільському господарству. Держава забезпечила закупівлю по догідних цінах усієї надвишки хліборобської продукції. Параґвайська валюта ґварані вважається тепер „твердою", а вартість її вища за бразилійський крузейро.

Нормалізація життя, вужче — економіки в сусідньому Параґваї, гучною луною віддається по всій Бразилії, викликаючи некорисні порівняння з місцевою дійсністю, а особливо з діяльністю бразилійських урядів.

Цими днями бразилійські часописи подали докладний матеріял про самоорганізовану еміґрацію понад двох тисяч хліборобських родин з паранського повіту Медіянейра, найбільше з місцевости Санта Ґелена, до Параґваю. Згадані хлібороби домовилися через параґвайський консулят про надання їм у тій країні земель, переселенчого кредиту, а головно про своєчасну закупівлю урядом усього того, що вони матимуть на продаж (збіжжя, городини, м'яса і т. ін.). Виїхати до Параґваю вони мають у червні - липні, тобто тутешньою зимою, щоб з початком весни приступити до роботи на ріллі.

Що ж спонукало цих корінних бразилійських хліборобів покидати свою країну, йти шукати щастя в чужій?

Згідно з їхніми власними свідченнями, земля в повіті Медіянейра дуже родюча і має цілком добрий для хліборобства рельєф. Кожного року вони тут вирощують високі врожаї рижу, квасолі, сої, картоплі. На жаль, цей повіт розташований аж за тисячу кілометрів від першого міського типу поселення Куритиби, де є великий попит на сільськогосподарську продукцію. Селяни не мають свого автотранспорту, щоб перевозити на продаж до Куритиби вирощені ними збіжжя й городину. Через те ще з минулого врожаю у них залишилось 100.000 мішків рижу, стільки ж кукурудзи, сої, квасолі. Цього року врожай тут видався надзвичайно добрий, але вони вже не думають його збирати.

Еміґрація хліборобів з повіту Медіянейра до Параґваю наочно показує, що й досі далеко не скрізь у цій величезній країні зайшли зміни на краще. Відносно ж сільського господарства, то лише близько від більших міст розташовані села - колонії протягом останніх років здобули можливість по більш - менш догідних цінах збувати свою продукцію, обходячи великих гуртівників — „атакадистів". Тож віддалені місцевості і далі перебувають на ласці отих захланних гуртівників.

Коли до всього сказаного вище додати й безупинну втечу сільського населення до міст, стане ясно, що всебічне поліпшення життя широких мас населення й далі залишається в стадії добрих побажань. Урядові президента Кастельо Бранко після протикомуністичної революції не вдалося й досі оздоровити бразилійської економіки, вилікувати країну від тих хвороб, що впали на неї за кількох попередніх президентів.

В. Кедровський

МАЛОРОСІЙСЬКА ХАЛТУРА ЗАЛИВАЄ УКРАЇНУ

II

А далі в „Мистецтві" ось що читаємо про так званий український театр, керований так званим совєтським українським урядом:

„Можна було б і не згадувати цього перекручення невмирущого твору С. Ґулака-Артемовського, коли б то був поодинокий випадок. Біда в тому, що таке ставлення до образу Карася, як бур'ян на занедбаному полі, глушить справжнє мистецтво не в одній лише Кіровоградській філармонії. Ви побачите щось подібне на сценах Одеси, Луганського й багатьох інших міст республіки. З філармонії і професіональних театрів легковажне трактування образів „Запорожця за Дунаєм" перекинулося в самодіяльні колективи, в концертні бриґади. На зауваження про те, що так не можна грати висохудожній твір, що в ньому не можна без шкоди додати або викинути жадного слова, невправні любителі посмішити публіку обов'язково скажуть:

„А послухайте, як виконує ролю Карася у Київському академічному театрі опери та балету ім. Т. Шевченка заслужений артист УРСР А. Кікоть і що робить з Одарки його ж партнерша, заслужена артистка УРСР Жила! Не полінуйтеся та поїдьте в Харківський теж академічний театр опери та балету ім. М. Лисенка, подивіться, що виробляє в ролі Карася артист П. Скоробагатько! А наше діло на них рівнятися...

„Особливо молодь повинна пам'ятати, що колись М. Кропивницький і як режисер і як виконавець ролі Карася прагнув насамперед розкрити патріотичну тему твору. За свідченням І. Мар'яненка в „Запорожці за Дунаєм" провідним мотивом „звучали лірика, любов і туга за рідним краєм. Сам Марко Лукич грав ролю Івана Карася легко, невимушено, ніби жартуючи, і разом з тим це було переконливо, правдиво, без намагання дражнити п'яного хохла, що боїться своєї жінки, як у багатьох інших виконавців цієї ролі". Корифеї українського театру не тільки не шаржували в ролі Карася і Одарки, але наполегливо боролися проти перетворення відважного й добродушного запорожця в недоумкуватого блазня"...

Усе вгорі наведене — компетентне свідчення таки совєтського українського місячника про те, як тепер, навіть у найкращих театрах України і найбільш заслуженими перед режимом артистами, шириться й плекається малоросійську халтуру — ще гірше, ніж це було в царські часи. Можна сподіватися, що ці „заслужені артисти" незабаром посунуть свого носа й за кордон, як представники української культури, в порядку „культурного обміну" з українськими мистцями, що живуть поза межами плекання малоросійської халтури. Ту халтуру толерують і плекають люди з так званого „українського" уряду, щоб показати українському народові ніби примітивність його культури і вищість над нею культури „старшого брата".

У 1883 році, коли Марко Кропивницький був із своєю трупою в Чернігові, місцевий губернатор у рапорті до генерал - губернатора „Юго-Западного краю" писав:

„Скрізь у товариствах і громадах тільки й говорять про вистави на малоросійському наріччі, при тім або всебічне захоплення, або спір між великоросами, малоросами і поляками про значення й тенденції малоросійських п'єс. Так, наприклад, цього тижня за вечерею у начальника шляхів Бреннета, де я між іншим не міг бути, малороси були дуже незадоволені, що поляки з приводу малоросійських вистав чомусь стали по боці великоросів. На тій вечері, коли хтось сказав, що на третій виставі „Наталки Полтавки" театр буде порожній, молодий Федір Лизогуб висловився: „Сто разів поставлять її і сто разів театр буде повний". Дійсно, театр увесь час був переповнений, інтеліґенція в повному зборі, усі захоплені кожний раз, навіть ті, котрі зовсім не вважалися за театралів".

Це свідчить про те, як українці сприймали театральні вистави, на яких вони бачили відтворені талановитими драматургами правдиві українські типи й характери.

Поліцмайстер Чернігова доносив своєму губернаторові:

„Ще перед приїздом трупи Кропивницького у людей зауважено велике бажання скоріше побачити представлення п'єс. На виставі з 28 грудня театр був переповнений глядачами, після кожної дії артистів викликали по кілька разів на сцену і уладжували їм овацію".

На закінчення свого рапорту поліцмайстер писав, що після останньої вистави публіка в коридорах театру й надворі висловлювала подяку Кропивницькому й усій трупі і прохала його приїхати ще раз до Чернігова. Зворушений Кропивницький подякував усім за пошану до українського театрального мистецтва, після чого кілька осіб підняли на руках його та Заньковецьку, винесли на двір і посадили в екіпаж. При від'їзді всі кричали „ура" та „щасливого подорожування".

Сучасні артисти - халтурники на Україні, хоч і носять високе звання „народних артистів УССР", заслуговують на таку саму „нагороду", якою відзначала в царські часи українська молодь тих артистів, що виводили українців як блазнів: гнилі яблука і смердючі яйця. Тепер в „соціялістичній державі" цього не можна робити, бо найменшу оборону української національної чести влада вважає за вияв українського націоналізму.

Десь у 1926-1928 роках малоросійська халтура проявилася була і в Ню Йорку. Не будемо тут згадувати про так звану українську трупу Мєдова чи подібні до неї, що виступали в Народному Домі, в залі „Просвещенія" й т. д. Скажемо про поважніший прояв халтури.

В нюйоркській Метрополітальній опері була виставлена опера Мусорґського „Сорочинський ярмарок". Режисер дозволив собі ввести в неї картину, в якій українські козаки, пообідавши, вмачали руки в миску, а потім олією мастили своє волосся. Група українців у письмовій формі запротестувала проти такого зневаження українців, які в часі, описувані в „Сорочинському ярмарку", знали пристойне поводження, а немало з них володіли латинською та іншими мовами. Директор опери у своїй відповіді попросив вибачення за допущений „блямаж", і обіцяв, що цього більше не буде.

Десь у тих же роках в Ню Йорку на Бродвеї виступав одеський куплетист Хенкін. Він виходив на сцену, вдаючи добре підпитого „хохла", з пляшкою горілки в руках, з розтріпаним волоссям і бравурно співав: „Сам п'ю, сам гуляю, сам стелюся й сам лягаю". В той самий час у Ню Йорку давала свої концерти світової слави оперова артистка Саломея Крушельницька. Цю саму пісню вона інтерпретувала, як вияв туги самотньої людини за кращим, родинним життям. І тому в неї остання строфа: „сам ся стелю, сам лягаю" звучала трагічно.

З приводу цього я написав тоді у „Свободі" статтю, в якій вказав, як цю пісню розуміють та інтерпретують справжній артист і блазень-халтурник. Вирізку з цієї статті я послав Хенкінові і він у дальші свої виступи вніс деякі зміни, хоч і в найменшій мірі не міг порівнятися до інтерпретації С. Крушельницької.

Це можна було робити в „чужій", „капіталістичній" країні, але на рідних землях такого роду критика „народних артистів" була б злочином супроти окупаційного режиму.

Отже чекаймо на появу серед нас в порядку культурного обміну таких „діячів української культури", як С. Новиков, О. Крулиніківська, А. Кікоть, О. Жила та інші.

(Кінець)

З НОВИХ ВИДАНЬ

ДЛЯ МОЛОДІ І СТАРШИХ

Лука Луців, Т. Шевченко — співець української слави і волі. Наукове Товариство ім. Шевченка і „Свобода". Ню Йорк—Джерзі Сіті (1964). Обкладинка Тараса Шумиловича, 28 ілюстрацій. 190 сторінок малої вісімки ґармонду. 37 творів бібліографії. Ред. Драгана А. „Дещо про автора і його творчість (ст. 185-186). та „Післяслово" автора (ст. (187).

У 1964 р., у стоп'ятдесятиріччя з дня народження генія України, Тараса Шевченка, вийшла гарно оздоблена книжечка, що повинна бути в кожній українській родині на почесному місці поруч „Кобзаря", з яким вона тісно пов'язана. Написав її наш знаменитий знавець Шевченкових творів, літератор, доктор філософії Лука Луців, колишній учень академіка проф. д-ра Степана Смаль - Стоцького в Празі.

Автор виходить від того великого чару першого „Кобзаря", що колись оволодів душами поневолених українців, від того могутнього слова, що „пламенем взялось і на Україні понеслось". Він досліджує його своїм бистрим умом і щирим серцем, виявляючи правду про могутній вплив Шевченка на українську національну думку. Він обговорює усі критичні ставлення до Шевченкової творчости, починаючи від злоби Вісаріона Бєлінського і занепокоєного звіту цареві Миколі І його жандармського генерала Дубельта про революційну силу українського поета.

Далі автор вглиблюється в прихильні Шевченкові та українцям інтерпретації творів, справляє помилки, показує кращі пояснення, вчить читача поважно підходити до нашої Євангелії правди, до української слави й волі, якими пересякнута наскрізь Шевченкова поезія, — викриває безглузді та тенденційні перекручування Шевченкових ідей критиками, що не соромляться називати Шевченка звеличником Б. Хмельницького за його Переяславський договір з Москвою, в якому він бачив найбільше лихо для волі України. Показують це вірші „Розрита могила", „Якби то ти, Богдане", „Великий льох" тощо. Є навіть такі сучасні „шевченкознавці", що стараються з нашого національного Генія зробити безбожника. Цим „спецам" відповідає автор цитатою із Шевченкового листа до княжни Рєпніної з 1848 р., в якому описує своє чуття, молитву, говіння і Причастя св. Тайн. „Хотів би, щоб усе життя моє було таке чисте й прекрасне, як сей день". Тут теж прохає він прислати йому книжку Томи Кемпійського „Про наслідування Христа" в перекладі Сперанського. А тим, які говорять про обдурювання Шевченком княжни, автор відповідає: „Кирилюк і Романченко гадають, що Шевченко був подібний до них і писав так, як цього треба начальству. Алеж вони добре знають, що Шевченко все своє життя стояв в обороні правди, що він говорив правду і на слідстві перед поліційними генералами..." Шевченко читав постійно Святе Писання і перекладав та переспівував псалми, хоч важке життя на засланні могло не раз привести його до розпачу.

У закінченні автор підкреслює, що його ціллю було допомогти читачам пізнати Шевченкові твори, метою яких було оспівування слави і волі України, що Шевченко завжди був за те, щоб вернулася своя козацька держава, якої „козак безверхий" проб'ється у царську палату, „розтрощить трон, порве порфіру" і „роздавить кумира" — українських зрадників". Він завжди осуджував Петра I і Катерину II, які закріпили поневолення України, глузував з режиму Миколи I та передбачав, що „церков - домовина розвалиться і з-під неї встане Україна"...

Коли можна що закинути видавцям, то хіба те, що кілька ілюстрацій, як, наприклад, кобзар під час козацького походу (33), гетьман Петро Дорошенко (75), погруддя Т. Шевченка роботи А. Страхова (129), княжна В. Репніна (167) досить непоказні.

К. Кисілевський

„ЗАБІГАЙЛІВКИ"

В Одесі широко розмахнулися. Організували відразу 12 каварень *для молоді* (по дві на кожен район міста) з поетичними і романтичними назвами. Малося на увазі дати місце юнакам і дівчатам поговорити про те, що бентежить; послухати естрадну оркестру; зустрітися з поетами, з людьми, які багато бачили і знають; посперечатися, розвіяти сумніви...

Але, — пише А. Михайленко у „Молоді України" з 16 травня — поставити справу так у молоді Одеси не було ні сил, ні досвіду... Одинадцять каварень залишилися „Забігайлівками", куди можна забігти повечеряти та випити, а остання — під назвою „Чевоні вітрила" відрізняється від ресторану хіба тим, що в ній дешевша їжа та горілку продають з-під поли.

Леся Лисак

ДАМА В БІЛІЙ НАМІТЦІ

Недавно попала мені до рук книжка польського письменника-історика, С. Васілєвського. Книжка не нова, бо вийшла вона ще в 1919 році, але дуже цікава. Цікава саме тим, що автор повишукував мало знані широкому загалові, дуже кольоритні історичні постаті і, спираючись на архівальних матеріялах-мемуарах, листах тощо — змалював ці постаті з захоплюючим розмахом.

Ось один з розділів книжки під заголовком: „Капітан Пйонтковський у Наполеона на острові св. Олени".

Я впевнена — зрештою і сам автор це підкреслює, — що особою кап. Пйонтковського не поцікавився, крім нього, ніякий історик доби Наполеона. Чому? — Справа проста: капітан Пйонтковський був собі зовсім звичайним, пересічним старшиною — не відзначався ані якимись особливими прикметами, ані освітою, ані розумом, ані навіть якимсь особливим геройством. Таких, як він, в армії Наполеона були тисячі.

Чому, отже, письменник, спираючись на джерелах англійського історика Ватсона, пише про нього цілий розділ, навіщо тратить час?

Відповідь дає сам автор. Бо капітан Пйонтковський — за його словами — „був найменшим з Дон-Кіхотів", був „вірним, хоч трохи карикатурним символом деяких сторінок вдачі й душі польського народу".

Отже, ані якась заслужена людина, ані герой. Попросту — цікава історична сильветка, дарма, що дещо комічна у своїй наївності. Про неї варто було написати, бо вона, хай у кривому дзеркалі, відбивала дух епохи.

Читаючи цей розділ, мені прийшла думка, яка не має нічого з порівнянням, а, навпаки, є протиріччям. Бо письменник писав про зовсім малу, неважну „фігурку" наполеонівського капітана, а постать, про яку я часто думаю, не була ані малою, ані неважною. Навпаки — це була велична постать.

Це була незвичайна людина, коли брати до уваги часи, в яких вона жила. Бо це була... жінка, а призначенням жінки вважалось тоді родинні та хатні справи. А матрона, яка за тодішнім звичаєм ходила в білій намітці кермувала державою. Хай буде, що та „держава" була невелика, що це було одне місто, але й на це треба було бути непересічною і небуденною.

Отже, ніяких порівнянь з особою капітана не може бути. Є зате запит: Чому так мало уваги присвячено цій цікавій постаті? Якщо можна писати — і, зрештою, дуже інтересно про Кароля Пйонтковського — то чому б не варто було написати про неї?

Властиво — дещо було колись написано: в двадцятих чи на початку тридятих років появилася була мала книжечка з її йменням як заголовком. Таке брошуркове видання, книжечка в м'якій обгортці, написана дуже приступно, невибагливо, навіть спрощено. Розрахована, мабуть, на читача видань „Просвіти", без жадних „високих філософій", без ніяких претенсій до „великої літератури". І це брошуркове видання попало в руки тодішній малій дівчинці, що „проковтувала книжки". На сірій м'якій обгортці заголовок: „Марта Борецька-посадниця міста Новгороду".

Мала книжечка справила сильне враження. В уяві рисувалася постать „дами в білій намітці" — жінки, що не лякалася боротьби за свободу, жінки, що стала в дитячій уяві символом героїзму...

Одначе пізніше, на годинах історії в середній школі — ніхто якось не згадував про Марту Борецьку. Коли запитали вчителя про неї, він відповів якось байдуже: „Так, була така, або що?"

∴

По роках шукаю її по енциклопедіях. Розгортаю найновіше видання. Є декілька Борецьких, може навіть не таких важних — але Марти Борецької не находжу. Шукаю в іншій, давнішій. Написано:

„Борецька, Марта, посадниця міста Новгороду Великого, жінка посадника Ісаака Борецького. По смерті мужа стала на чолі партії, що, спираючись на Литву, старалась зберегти самостійність Новгородської держави. Вісім літ (1470-1478) вела боротьбу проти Івана III, яка скінчилася упадком самостійности Новгороду і прилученням його до Москви. Після цього цар Іван III велів Марту постригти в черниці. Одного її сина стратили, другий, Федір, пішов на заслання в Муром".

Стільки про Марту Борецьку в старому галицькому енциклопедичному виданні. Задержую оригінальний правопис.

„Дама в білій намітці", що вісім літ боронила незалежність своєї маленької держави-міста... Посадниця міста Новгороду... Як гордо звучить цей титул! Він звучить пишніше, як титул королеви, бо королева приходила на світ або виходила заміж, щоб носити корону, — Марту ж вибрано — і вибирали її чоловіки...

Мабуть, ця призабута історією жінка мусіла визначатися якимись особливішими прикметами. Чи була це небуденна сила духа, чи незламна енергія, чи послідовність, відвага? Непересічний розум, дипломатичний хист — чи може любов до волі, сильніша понад усе? А може все це разом — і тоді слово „велич" не буде надто великим словом?

Вісім літ боротьби проти Москви... Мотив так добре нам знаний. Вісім літ боротьби за збереження незалежности... під проводом „дами в білій намітці". Чи слово „геройство" буде тут невластиве?...

∴

Багато говориться про жінок-героїнь. Про тих, що жертвували своїм життям і життям своїх синів за волю. Про тих, що боролися проти Москви... Про жінок, перед якими в пошані хилимо голови...

Чи знайдеться між ними місце для посадниці міста Новгороду — Марти Борецької?

СВОБОДА SVOBODA
Subscription Rates: One year $12.00; six months $6.25; three months $3.25.—Jersey City & Foreign Rates: One year $14.00; six months $7.50; three months $4.00. For UNA members monthly 65¢.
Передплата: На рік — $12.00; на пів року $6.25; на три місяці $3.25. — В Джерзі Сіти і закордоном: — На рік $14.00; на пів року $7.50; на три місяці $4.00. — Для членів УН-Союзу, чоловіків і жінок — 65 центів місячно. — За кожну зміну адреси платиться 10 центів. Чеки і money orders виставляти на: "Svoboda".

Баль ґрадуантів в Ню Йорку

У Ню Йорку завівся звичай щорічного Балю Градуантів, що його влаштовує Союз Українок. Цього року він відбудеться 19-го червня о год. 6:30 в залях УНДому, 142 Друга Евню.

Могло б здаватися, що Баль Градуантів, — імпреза товариського характеру, яка не має жадного глибшого значення. Так воно, одначе, не є.

Молоді присвячують тепер надзвичайно багато уваги, — нею цікавляться виховники, психологи, соціологи, церкви і — комерсанти. Це є явище спільне усім країнам, але воно надзвичайно гостро виступає в індустріяльних країнах західнього світу, зокрема в ЗДАмерики.

Індустрія забирає з дому майже кожну людину, що здібна й охоча до праці, тож і турботу за дітей залишається установам, а дитина змалку виховується поза хатою. Вона швидко піддадає під вплив своїх ровесників і той вплив стає щораз міцніший і проти нього батькам тяжко боротися. Дорослаюча американська молодь переходить крізь низку модних рухів, яким здебільша бракує ідеологічної закраски, а то і цілковито безідейних. Зацікавлення молоді хоч і є широкі, то проте вони залишаються у сфері дискусії молодь нерадо анґажує себе всеціло. Вона обережна, думає про майбутнє, — а ним є успішна кар'єра, подружнє життя, діти, дім, авто. Молода людина утотожнює себе сильніше з успішними бизнесменами, заможньою громадською спільнотою, могутньою, багатою країною, тому має мало зрозуміння для самопосвяти, жертвенности, терпіння чи боротьби. Виховання та оточення є головною причиною такого стану.

Українська молодь, яка живе серед американського окруження, силою факту піддає під вплив своїх ровесників та вливається у те саме русло, а її прямування стають у великій мірі матеріяльними. Положення нашої молоді незавидне — вона живе у роздвоєному світі. Світі українських традицій та американської дійсности.

Батькам, громаді припадає роля дуже важка, а саме допомогла молоді в об'єднанні обох світів. Їм припадає завдання дати молоді міцне почуття приналежности до української спільноти та таким чином дати молоді тривку базу, з якої вона може вийти у світ. Це складне завдання треба розв'язувати у кожній площині: громадської праці, наукових зацікавлень, мистецтва, а також товариського життя, яке є одним із найміцніших зв'язкових ланок.

Баль Ґрадуантів — є одною з таких спроб. Цей баль, це прощання діточих літ та введення молоді у світ. На ньому зустрічається молодь із різних шкіл, зав'язуються знайомства та дружба. Градуанти зустрічаються із старшим студентством, чільними громадськими працівниками і громадянами. Нам усім треба причинитися до того, щоб цей вечір пройшов якнайбільше врочисто та успішно. Треба пам'ятати, що це є важлива ланка, яка прив'язує молодь до українського гурту і дає і старшому громадянству змогу зблизитися до молоді та краще її пізнати.

Олена С. П.

Митрополит Іоан Теодорович посвятив нову українську православну церкву св. Покрови в Геркімері



Українська православна церква св. Покрови в Геркімері, Н. Й.

Геркімер, Н. Й. — 23-го травня, Митрополит Української Православної Церкви в ЗДА Їх Блаженство Блаженніший Іоан Теодорович, посвятив нову церкву св. Покрови Божої Матері і престіл, іконостас і всі інші нові речі.

В імені парафії хлібом і сіллю привітав Митрополита біля церкви голова парафіяльного уряду п. Михайло Щерба, а від рідньої і недільної школи учениця Євгена Хітонська виголосила вірш та вручила Владиці китицю квітів. Діти вістелювали квітами дорогу Владиці. У входу до церкви привітав Владику парох о. Володимир Мельник з численним духовенством, — котрий просив увійти до Храму Божого та його освятити.

Протягом двох років церква в Геркімері збудована заходами о. пароха і малої групи парафіян, к. 100 родин. По освяченні Храму Божого розпочалась Служба Божа, до якої стали: протопресвітер о. Олексій Потульницький, митр. прот. Леонід Долинський, митр. прот. Андрій Іванишин, о. прот. Федот Шпаченко, о. прот. Мирон Пахолок, о. Микола Немержицький, о. протодиякон Павло Пушкаренко та місцевий парох о. Володимир Мельник в присутності гостей та пароха о. І. Фолфа — репрезентанта єпископа Скейфа, Англіканської Єпископальної Церкви.

Владика увійшов до церкви і після вхідних молитов звернувся до вірних, вітаючи їх та висказуючи радість з приводу побудови Храму Божого.

Архиєрейську Службу прикрасив своїм співом хор парафії св. Миколая з Трой, під дириґ. п. Петра Стрижоцця. Службу Божу передавали з радіовисильні в Геркімері. Прислуговувало Владиці 9 іподияконів.

Під час Служби Божої Митрополит, оцінюючи заслуги для парафії, нагородив пароха, о. Володимира Мельника, протоієрейством.

Після Св. Євангелії Митрополит своєю проповіддю зворушив серця парафіян і гостей. Відправа закінчилася освяченням церкви назовні.

Після многоліття, яке проспівав хор під дириґ. Петра Стрижовця з Трой, парох о. прот. Володимир Мельник подякував Митрополитові Іоану, духовенству, гостям та парафіянам і запросив взяти активну участь у святочному обіді і концерті в УНДомі.

Після благословення страв Митрополитом Іоаном Бенкет відкрив о. прот. Володимир Мельник, покликавши на тостмайстра о. прт. Мирона Пахолка.

З привітаннями та пожертвами виступили представники сусідніх парафій, організацій, місцевих підприємців та офіційні чинники влади. Були також і письмові привіти.

Концертова програма розпочалась продукціями учнів недільної і Рідної Школи. Вірш „Нині в нас великий день" деклямувала гарно Оля Мельник.

Учні Рідної Школи деклямували та співали. На клярнеті грав Гері Коцюба.

Учні вищої школи Ігор Сенишин — акордеон та Віктор Хряпін — скрипка, відограли в'язанку українських мелодій. Виступила балетна група з Лител Фалс. Учні Рідної Школи під керівництвом Ярослава Сенишина виступили з добре підготовленими українськими танками. —

На бенкеті було 500 осіб. Хор з Трой майстерно виконав „Почаївську Матір Божу", та інші народні пісні під дир. Петра Стрижовця. —Дмитро Кіхтан співав сольо „Владико неба і землі". Співала також п-і Аанна Базар. Винагородою були бурхливі оплески. Свято закінчилося молитвою і благословенням Блаженнішого Владики Митрополита Іоана.

Н. Н.

Панель про українську студентську пресу в Америці

3-го квітня відбулася перша Пресова Конференція СУСТА, влаштована Управою СУСТА та Українською Студентською Громадою Ню Йорку, в якій взяли участь 40 студентів. Ціль Конференції: дати перегляд пресових публікацій СУСТА й інших студентських ідеологічних організацій і обговорити проблеми, зв'язані із студентською пресою.

Конференцію відкрила Марта Савчак, віцепрезидент преси СУСТА.

На предсідника Конференції покликано Богдана Футея, президента СУСТА, який представив учасників програми Конференції — доповідачкуМарту Савчак, керівника панелю мґр. Константина Савчука та панелістів — Світлану Луцьку, Андрія Шуля, Нестора Томича та Юрія Несторчука.

Доповідь на теми „Горизонти" виголосила Марта Савчак, віцепрезидент Преси СУСТА, редакторка „Студентського Слова" і співредакторка „Горизонтів". В доповіді подано історію журналу, який друкується раз в рік англійською мовою і поміщує статті на політичні, історичні, філософічні, літературні та інші теми.

Ціль „Горизонтів" — „створити для академічної молоді трибуну, де мали б формуватися і розвиватися творчий талант та інтелектуальний рівень студентів."

В панелі на тему „Значення студентської преси" брали участь: мґр. Константин Савчук, Світляна Луцька, Андрій Шуль, Нестор Томич та Юрій Несторчук.

Світляна Луцька, подавши перегляд всіх студентських видань в Америці (Студентського Слова, Студентської Думки, Феніксу, Смолоскипу, сторінок Зарева та ТУСМУ при „Свободі"), відмітила неґативи у всіх цих публікаціях: брак дописувачів та цікавих матеріялів, мало об'єктивности в дописах і замало дописів інформативного характеру. Панелістка відмітила, що сам факт, що так багато є студентських публікацій, є позитивом. Панеліст Андрій Шуль порівнав українську студентську пресу з пресами інших студентських груп на еміґрації та ствердив, що українська студентська преса представляється добре. Панеліст Нестор Томич говорив, що один із позитивів студентської преси, це є їх кількість, є одночасно і неґативи, бо часто ті публікації не доходять до читачів; панеліст твердив, що у виданнях студентських ідеологічних товариств є брак об'єктивности та нахил до некритичного ставлення до проблем. Юрій Несторчук, твердив, що політичні питання повинні бути заторкувані в пресі, бо студентська ідеологічна преса мусить відзеркалювати ідеології різних товариств.

Друге питання, поставлене керівником панелю, стосувалося до форми студентської преси. Три з панелістів завважили, що студентська преса повинна бути інформативного характеру: подавати інформації про діяльність громад та про поодиноких активних студентів і формувати студентські погляди на події в громадському житті. Ідеологічні студентські товариства повинні порушувати ідеологічні та політичні теми в своїх публікаціях; Панеліст Нестор Томич завважив, що й преса СУСТА повинна порушувати ідеологічні й політичні теми.

Третє питання викликало між панелістами живу дискусію над проблемою, чи потрібно українським студентам на еміґрації видавати загальний студентський журнал, який редаґували б всі студентські організації. Три панелісти висловили думку, що такий журнал потрібний.

Світляна Луцька звернула увагу на ряд проблем фінансового та адміністративного характеру, які виникли б при друкуванні такого журналу. Юрій Несторчук рівнож підняв проблему поєднання різних інтересів студентських організацій та звернув увагу на те, що всестудентський журнал тяжко було б видавати з тої причини, що студенти в різних країнах мають інші погляди на справи та інші зацікавлення. Андрій Шуль був одинокий з панелістів, котрий твердив, що ті всі практичні проблеми можна було б легко розв'язати якщо тільки б можна було зацікавити такими виданнями.

Після третього питання керівник панелю мґр. Константин Савчук зробив висновки з дискусії: щодо потреби студентської преси, то немає жодного сумніву. Треба старатися виправити неґативи. Студентська преса повинна друкувати різнородну тематику в академічній та об'єктивній формі. Щодо всестудентського українського журналу, то керівник панелю ствердив, що всі панелісти одобрювали цю ідею, але було багато застережень щодо здійснення цієї справи.

Після панелю відбулася дискусія, в якій взяли участь Б. Футей, В. Маєвський, І. Чума та інші, та чайний вечір, який влаштувала Управа УСГ Ню Йорку.

Марта Савчак

ПРЕСОВИЙ ФОНД „СВОБОДИ" ТА II ВИДАНЬ

На цьому місці друкуємо імена тих ВШ. Громадян, що надіслали свою добровільну доплату до передплати та свою пожертву на фонд „Свободи" та її видань: англомовного „Українського Тижневика" і дитячого журналу „Веселка", і потверджуємо в поданою висоту одержаної суми:

СПИСОК ч. 25.

І. Джус, Вей Шор	$10.00	С. Данилевич, Річмонд	2.00
О. Ліхоцький, Рочестер	7.50	О. Кузик, Гартфорд	2.00
Д. Лимар, Бродерик	5.00	В. Пепюк, Сеймор	2.00
М. Білик, Монтреаль	5.00	Є. Висовський, Вест Гейвен	2.00
А. Леник, Бервин	5.00	С. Петрів, Савт Бенд	2.00
М. Шкорута, Ерівіл	5.00	Проф. І. Лобай, Н. Гейвен	2.00
І. А. Гузар, Ню Гейвин	4.00	І. Сторчик, Сандерлянд	2.00
А. Паламар, Шикаґо	4.00	Б. Ковалчук, Когоес	2.00
В. Чарнецький, Олд Топпан	4.00	Є. Вялий, Бруклин	2.00
Д. Сорохонюк, Дж. Сіті	4.00	С. Музаловський, Клівленд	2.00
Ю. Микитенко, Віст Айсліп	3.50	А. Веднарчик, Менчестер	2.00
З. Дольницький, Філя	3.00	М. Гончар, Роме	2.00
Р. Лукасевич, Бруклин	3.00	Г. Фаден, Тітусвіл	2.00
В. Лесів, Вудбайн	3.00	М. Челядин, Стат. Айленд	2.00
М. Дуда, Ню Гейвен	3.00	Д. Макух, Ворен	2.00
Д-р Т. Парфанович,		А. Воднар, Сиракюз	2.00
Бофало	3.00	А. Саламаха, Бруклин	2.00
В. Віщур, Дітройт	3.00	Н. Мураль, Парма	2.00
С. Панків, Сан Франсіско	3.00	М. Цьопка, Гемкімер	1.00
В. Бачинський, Ню Йорк	3.00	А. Бродич, Шикаґо	1.00
М. Войчук, Філя	3.00	Д. Баран, Монтреаль	1.00
Д-р В. Ґалан, Філя	3.00	С. Н. Насник, Шикаґо	1.00
В. Кондрук, Кандос Сіті	3.00	С. Фесяк, Гамілтон	1.00
Д. Венґрин, Сомервіл	3.00	Ю. Савдик, Монтреаль	1.00
П. Язлюк, Ансонія	3.00	Й. Савчук, Бронкс	1.00
В. Сидор, Ню Йорк	3.00	О. Шпак, Філя	1.00
Я. Дацьків, Бруклин	3.00	В. Савка, Гартфілд	1.00
о. Я. Гайманович,		Є. Гірник, Іст Ориндж	1.00
		Є. Латишевський, Дітройт	1.00
Монтреаль	2.50	О. Пушкар, Ню Гейвен	1.00
М. Осадців, Рочестер	2.00	Є. Цегелик, Філя	1.00
Я. Мартинюк, Пассайк	2.00	М. Винничок, Фенікс	1.00
Ф. Татранський, Бофало	2.00	І. Шостак, Шикаґо	1.00
І. Витяк, Ню Маркет	2.00	І. Баланецький,	
Р. Якимик, Йонкерс	2.00	Франклін Парк	1.00
П. Хабаль, Честер	2.00	Д. Комаринська, Бруклин	1.00
П. Циктор, Елизабет	2.00	С. Масюк, Філя	1.00
К. Левченко, Денвер	2.00	М. Лабяк, Йонкерс	1.00
М. Сокольський, Рочестер	2.00	Г. Візнюк, Трой	1.00
Ю. Чайка, Ветлегем	2.00	П. Майдачевський	1.00
П. Юркевич, Толідо	2.00	П. Кішицький, Ню Брітен	1.00
В. Шиш, Люцерн	2.00	С. Гавришко, Бофало	1.00
Т. Козуб, Філя	2.00	Д. Пасієвич, Філя	1.00
А. Попов, Шарон	2.00	В. Остапюк, Маямі	1.00
О. Ангел, Моґавк	2.00	Д. Мандибур, Міннеаполіс	1.00
А. Котик, Ню Брітен	2.00	В. Табачук, Клифтон	1.00
К. Гуля, Річерфілд Спрінґс	2.00	М. Івасишин, Шикаґо	1.00
О. Целевич, Ню Йорк	2.00	П. Джиджора, Джерзі сіті	1.00
Т. Школьний, Шикаґо	2.00	А. Захарків, Балтімор	1.00
С. Левицька, Філя	2.00	В. Кіліпко, Філя	1.00
Н. Нагірняк, Філя	2.00	О. Чато, Овкленд	1.00
Г. Вавелко, Міннеаполіс	2.00	о. Т. Дурбак, Акрон	1.00

В АМЕРИЦІ І В СВІТІ

ПРЕЗИДЕНТ ДЖАНСОН БУВ НА ПРИЙНЯТТІ ЧЛЕНІВ ПРЕЗИДЕНТОВОГО КЛЮБУ В НЮ ЙОРКУ, на якому було присутніх 1 000 осіб, що заплатили найменше по $1 000 за квиток вступу. Президент перебував в товаристві посадника міста демократа Роберта Ваґнера, який є особистим приятелем Джансона та його політичним союзником. Президент бажав виявити підтримку Ваґнерові, проти якого зголосив кандидатуру конґресмен республіканець Джан Ліндсей. Засоби безпеки були збільшені, бо 250 молодечих демонстрантів, членів організації Молодь проти війни й фашизму, демонстрували перед готелем, в якому було прийняття. Після прийняття Президент із дружиною вернувся до Форту Девід, де відпочивав при кінці тижня.

КОЖНОЇ ЧЕВЕРТОЇ МІНУТИ ПЕРЕДЧАСНО ВМИРАЄ ОДНА ОСОБА ВНАСЛІДОК КУРЕННЯ, — заявив головний лікар ЗДА д-р Лютер Л. Террі. Він промовляв на вборах Крайового Туберкульозного Товариства в Шикаґо. Д-р Террі говорив про смерть від куреиня в передчасному часі щочетвертої мінути тоді, коли приймемо, що внаслідок куреиня вмирає річно у ЗДА тільки 125,000 осіб. В дійсності від тієї причини передчасно гине в цій країні аж 300.000 осіб. Найтрагічнішим в цій справі це те, що в численних випадках ці всі смерті не є конечні, коли б пацієнти припинили куреиня, яке передчасно заганяє їх в могилу. Курення спричиняє пістряка легенів, гортані, усної ями та різні недуги серця.

МАРОККАНСЬКИЙ КОРОЛЬ ГАССАН II ПРИПИНИВ ДІЯННЯ парляментарно-конституційного устрою, проголосив стан загрози та перейняв повноту влади. Сталося це у висліді 3-місячної кризи, під час якої 4 тамошні політичні партії не могли погодитись і створити парляментарну більшість.

Ділимося сумною вісткою з Приятелями і Знайомими, що 15-го травня 1965 р. упокоївся в Бозі

МИХАЙЛО ХМІЛЬ

нар. 1887 р. в Новосілках, пов. Золочів, Україна.
Похорон відбувся 17-го травня 1965 р. в Дітройті. Покійний брав дуже активну участь в церковному житті в габорі Ашафенбург.

Горем прибиті:
МАРІЯ і ВАСИЛЬ ВОВК — дочка і зять зі синами МИХАЙЛОМ і ВІКТОРОМ в Дітройті
АННА — дочка в Україні
ІВАН і ПАВЛО — сини в Україні

Ділимося сумною вісткою з Рідними і Знайомими, що в середу, 9-го червня 1965 р. нагло упокоївся в Бозі, наш Найдорожчий МУЖ, ТАТО і ДІДО

бл. п. МАТВІЙ БАРОН

замеш. 330 Center Avenue, Secaucus, N.J.
нар. в с. Карів, пов. Рава Руська, Україна, проживши 67 р., член 270 Відділу УНСоюзу.
ПАРАСТАС — в четвер, 10-го червня ц. р. о год. 7-ій веч. в похоронному заведенні Otto Mack, 1245 Paterson Plk. Rd., Secaucus, N.J.
ПОХОРОН — в п'ятницю, 11-го червня 1965 р. о год. 9:30 рано до української католицької церкви св. ап. Петра і Павла в Джерзі Сіті, Н. Дж., а опісля на цвинтар в N. Arlington, N. J.

Тяжким горем прибиті:
дружина — КСЕНЯ
донька — ЄВГЕНІЯ ВІДМЕН з чоловіком
донька — ҐЛЬОРІЯ МЕССІНА з чоловіком
і чотирьох внуків

У ВОСЬМУ РІЧНИЦЮ СМЕРТИ МОЄЇ МАТЕРІ
бл. п. Антоніни з Шепетів Демчишин
І В ДРУГУ РІЧНИЦЮ СМЕРТИ МОЄЇ ДРУЖИНИ
бл. п. Анни з Мидляків Демчишин
будуть відправлені
ЗАУПОКІЙНІ СЛУЖБИ БОЖІ
в СУБОТУ, 12-го ЧЕРВНЯ 1965 р. о год. 7:30 рано в манастирі св. Йосафата в Glen Cove, L. I.
і в НЕДІЛЮ, 13 ЧЕРВНЯ 1965 р. о год. 6:30 рано в церкві св. Юра в Ню Йорку.
СТЕПАН з РОДИНОЮ

СПОРТ

Редагує: В. Сохан

КАЛЕНДАРЕЦЬ ЗМАГАНЬ УКРАЇНСЬКИХ КЛЮБІВ

Шаховий турнір за індивідуальну першість СУАСТ-Схід відбудеться в суботу і неділю, 12-го і 13-го червня в домівці Української Централі при Говп Евню в Пассейку, Н. Дж. Початок змагань о год. 9-ій рано в суботу. Розгри відбудуться швайцарською системою у п'яти, або шести кругах (рундах), залежно від числа учасників. За перші три місця учасники одержать мандрівні чаші та нагороди напостійно. Вступна оплата на турнір для учасників $3, а для юнаків $1.50. Господарем турніру є Шаховий Клюб при Українській Централі, який очолює п. Петро Приймак. Керівником турніру буде ланковий шахів СУАСТ-Схід д-р Орест Попович.

Футбольний турнір дорослу за першість УСЦАК — відбудеться 12-го і 13-го червня в Клівленді, на грищах Бруксайд Парку при вул. Фултон, біля зоологічного городу. Початок змагань в суботу о год. 2-ій по полудні. У змаганнях беруть участь дружини дорослу із змагувами до 15-го року життя тільки української національности. Клюби і Товариства, які висилають свої дружини, мусять бути членами УСЦАК. Три перші дружини будуть нагороджені грамотами Централі. Господарем турніру є УСК „Львів" Клівленд, його домівка — збірний пункт для учасників при 4436 Стейт Ровд буде відкрита в суботу вже від 9-ої години рано.

Біг навпростець, за першість **СУАСТ - Схід** — у групах чоловіків, жінок і юнаків відбудеться в суботу, 13-го червня на оселі „Верховина" у Глен Спей, Н. Й. Початок змагань о год. 9:30 рано. Керівник змагань: ланковий легкоатлетики СУАСТ - Схід інж. М. Яворський.

УСК НЮ ЙОРК ЗАКІНЧИВ СЕЗОН СХ. КОНФЕРЕНЦІЇ

Згідно з повідомленням Управи УСК-у останні змагання футбольної дружини УСК-у за першість Ліги Східньої Конференції проти Грецько-Ам. СК не відбудуться. Ця зустріч була визначена на суботу, 12-го червня, але провід Грецько - Ам. СК погодився віддати вокобером дві точки УСК-ові. Вокобер у Східній Конференції означає перемогу з вислідом 6:0. Коли ці змагання УСК — Грецько - Ам. СК будуть так зверифіковані Лігою, тоді УСК мав би вже закінчені мистецькі гри із рахунком 27:9 точок і відношенням воріт 54:13.

„Філядельфійський Тризуб" має тепер також тільки 9 втрачених точок і проблеми із розіграннями решти мистецьких зустрічей, від яких постійно відмовляються противники „Тризуба". Цим самим ускладнюється справа закінчення першого сезону цієї новоствореної найвищої ліги футболу на Сході ЗДА, яка, правдоподібно, не буде існувати в наступному футбольному сезоні. Є пляни створити нову професійну, зовсім незалежну, лігу на Сході ЗД. Америки, в якій грали б не більше як по дві дружини з більших міст.

ПЕРЕДПРОДАЖ БІЛЕТІВ НА ФІНАЛ ЗДА

Дата фінальної зустрічі футболістів УСК-у із репрезентантом Заходу в Ню Йорку вже устійнена. Ці змагання мають відбутися 27-го червня без огляду на те, хто стане другим фіналістом гор за першість і Чашу ЗДА. Починаючи від наступної суботи буде відкритий в домівці УС-Клюбу передпродаж білетів вступу на фінальні змагання в Ню Йорку. Їх можна буде набути у вечірніх годинах у домівці при 12 Ст. Марк Плейс, або замовити телефонічно, звертаючись на число: AL 4 — 0031.

Відомі мистці і прихильники українського спорту — Зенон Онишкевич, Богдан Титла і Ярослав Вижницький — подарували по одному образові на цілі УСК-у. Ці образи будуть вильосовані на числа білетів, закуплених у передпродажу. Цим самим за білет можна буде побачити фінальні змагання і рівночасно виграти один із трьох образів згаданих вгорі відомих українських мистців - малярів.

ФУТБОЛЬНІ ВИСЛІДИ УКРАЇНСЬКИХ КЛЮБІВ СТЕЙТУ КОННЕКТІКАТ

Неділя, 30-го травня:

УСТ „Довбуш" Ню Гейвен виграло чергові мистецькі змагання Б-кляси — Південь вислідом 4:1 з Португальським СК на виїзді у Денбирі.

Неділя, 6-го червня:

УСК Бріджпорт віддав дві точки вокобером (вислід 0:1) за визначені мистецькі змагання А-кляси з польською дружиною „Фалконс" з Ню Брітену. Розіграні в тому ж дні товариські змагання між цими двома дружинами, в яких УСК випробовував ще незареєстрованих нових змагунів Лігою, закінчилися перемогою поляків 6:1.

УСТ „Довбуш" Ню Гейвен виграло 2:0 мистецькі змагання Б-кляси — Південь на виїзді у Бріджпорті з португальською дружиною „Васко да Гама". Цією грою закінчив „Довбуш" сезон, займаючи місце по середині показників Ліги.

М. Я.

З ВІДВІДИН У „СВОБОДІ"



Минулого вівтірка, 8-го червня, редакцію „Свободи" в Джерзі Сіті відвідала добре відома її читачам авторка дописів пані Леся Лисак з Бофало, покищо одинока жінка на списку постійних кореспондентів „Свободи". Пані Лисак у „цивільній професії" є „баєром" (купцем) в одній із великих департаментальних крамниць у Бофало та час-від-часу приїздить до Ню Йорку в справах своєї фірми. При такій нагоді вона й відвідала „Свободу". На фотознимці: пані Леся Лисак з ред. Іваном Кедриним під час відвідин в редакції.

ЗУСТРІЧ МАЙСТРІВ ФУТБОЛУ „САНТОС" — „МІЛЯНО"

Симпатики футболу в Ню Йорку та околиці матимуть небувалу нагоду побачити змагання двох славних дружин футболу — „Сантос ФК" і „Міляно АК" — які зустрінуться в п'ятницю, 11-го червня, о год. 8:30 вечором на грищі Трайборо Стадіону на острові Рандале в Ню Йорку. Одинадцятка „Сантос ФК" — це чемпіони світу 1962-63. В її складі грає феноменальний Пеле, якого вважають тепер за найкращого футболіста світу. Поруч нього в рядах „Сантос ФК" змагаються відомі зірки футболу Жілмар Мавро, Пепе і Діді. В 1963 році здобула дружина „Сантос ФК" так звану Міжконтинентальну Чашу після трьох зустрічей у фіналі саме з футболістами „Міляно АК". Першу зустріч в Міляні виграли італійці 4:2, у відплатних змаганнях у Бразилії переміг „Сантос" рахунком 2:0 і тоді потрібні були змагання для вирішення першуна світу. Цю вирішальну гру закінчено перемогою „Сантос" лише одними воротами, здобутими з карного удару. Ці одинокі ворота останньої зустрічі „Сантос" і „Міляно" були предметом довгих спорів, бо гарячі прихильники „Міляно" твердили, що не було наглядного „фавлю", який давав би причину до карного.

Від цих змагань не було ще зустрічі між цими двома суперниками — кандидатами на звання найкращої дружини світу. Тепер „Міляно АК", кількакратний чемпіон Італії, збирається відплатитися бразилійській дружині „Сантос", в якій участь Пеле не є певна. В складі італійських репрезентантів є декілька змагунів із Південної Америки, а керівником цієї дружини є швед Нілс Лідгольм. Визначними змагунами „Міляно" є: Бенітез, Ферраріо, Мальдіні, Альтафіні і Трапатоні.

МІЖНАРОДНА ФУТБОЛЬНА ЛІГА

Календарець змагань:

Неділя, 13-го червня, — о год. 2:30 по полудні „Ню Йоркерс", ЗДА — „Варезе", Італія; о год. 4:15 по полудні „Мюнхен 1860", Німеччина — „Португеза", Бразилія, на грищі Трайборо Стадіону в Ню Йорку.

Середа, 16-го червня, — о год. 8:30 вечором „Вест Гем Юнайтед", Англія — „Португеза", Бразилія, на грищі Шей Стадіону в Ню Йорку.

Середа, 16-го червня — другі змагання МФЛіги в Шикаго: „Варезе" Італія — „Мюнхен 1860", Німеччина.

Дотеперішні вислідн

„Мюнхен 1860" — „Ню Йоркерс" 2 : 1,

„Ню Йоркерс" — „Вест Гем Юнайтед" 2 : 1,

„Мюнхен 1860" — „Португеза" 1 : 0,

„Вест Гем Юнайтед" — „Мюнхен 1860" 2 : 1,

„Ню Йоркерс" — „Португеза" 4 : 3.

Несподіванки в грах МФЛіги трапляються може й частіше, як у нормальних змаганнях за точки по різних лігах, чи у міжнародних змаганнях за чаші і чемпіонати. Але цьогорічні несподіванки, які зготовила симпатикам футболу дружина „Ню Йоркерс" набрали закраски сенсації. Коли футболісти Ню Йорку перемогли 2:1 переможця гор за Чашу Европи, „Вест Гем Юнайтед", були голоси, що такий вислід побив вражіння зговорення. Не вірили в цей вислід і спортові редактори газет Англії, коли молодий їх кореспондент телефонував вкінці змагань до них та подавав їм репортаж про цей компромітуючий вислід чемпіонів. Але після перемоги Ню Йорку над бразилійцями повірили гравці, що це не жарти, але вислід важкої праці змагунів цієї збірної одинадцятки. В першій півгрі „Ню Йоркерс" потрапили напасти вповні над грою та сильно атакувати ворота „Португези". Ню Йорк вів до половини із стрілів Космідеса, Гавфілда і Нойбавера рахунком 3:1. В другій половині тон гри надавали бразилійці, які однак із своєю непродуктивною вигідною не могли добитися до воріт Ню Йорку. При стані 3:2 четверті ворота для Ню Йорку здобув знов Гавфілд, якого привіз містер Какс на турнір з Англії, а УС. Клюб вже зумів зверубувати його до себе на наступний сезон (має на руках його декларацію). Треті ворота для „Португези" впали в останній хвилині гри.

В першій дивізії МФЛіги кожна з п'яти дружин розіграє по шість змагань: з двома суперниками по дві гри, а з другими двома лише по одній. „Ню Йоркерс" мають перед собою ще другу зустріч з „Вест Гем Юнайтед" та дві гри з італійською дружиною „Варезе".

Число глядачів на змаганнях МФЛіги не ворожить нічого доброго. Минулої п'ятниці було всього 5 340 глядачів, а в неділю, 6-го червня, із чого ціпшло лише до 7 470.

ВІСТКИ УСТ-ва „ЧОРНОМОРСЬКА СІЧ"

„Чорноморська Січ" (юнаки) — „Кенедс" СК (юнаки) 0:1

Керні, 6-го червня. — Розіграшні першенські змагання за чемпіонат Футбольної Ліги Юнаків стейту Ню Джерзі, закінчилися скромною, але цінною перемогою „Кенедс", які завдяки цьому здобули першенство Ліги Юнаків „Ч. Січі", що були лідером табелі гор на протязі цілого сезону, остаточно закінчили свій сезон на другому місці. В складі „Ч. Січі" в цьогорічному сезоні виступали: Вольф, Хамуляк, Медюх, Гой, Гура, Гординський, Смук, Чалля, Гой, Шкурат, Канайда, Лісевич, Качмар, Гой II, Ватралик і Вільчинський.

Розпочинається новий тенісовий сезон

Міжклюбовими змаганнями „Чорноморська Січ" — КЛК, що відбудуться 13-го червня на тенісових кортах Союзівки, розпічнуть свій новий сезон тенісисти „Ч. Січі". В основному складі тенісового активу „Ч. Січі", не занотовано більших змін. Подібно до попередніх років в складі тенісової ланки виступатимуть: В. Гук, З. Снилик, А. Гончаренко, Б. Купчинський (ланковий), Є. Колянківський, Ю. Карапінка, Яр. Гук, Лярися Гук.

О. Твардовський

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ Українського Народного Союзу

НЕДІЛЯ, 13-го ЧЕРВНЯ 1965 р.

КЛІВЛЕНД, Огайо. Збори Т-ва Запорозька Січ — 251 Відд. в год. 11:30 ранку в церковній залі св. ап. Петра і Павла при Вест 7-ій вул. — В. Козир, предс., Т. Шмагала, секр.

МЕНВИЛ, Н. Дж. Місячні збори Т-ва ім. Т. Шевченка 349 Відд. о год. 2-ій по пол. в домі Ветеранів при вул. Вашингтона в Менвил, Н. Дж. Проситься всіх членів прибути. — Управа.

PHOENIXVILLE, Pa. Піврічні збори 321 Відд. ім. св. Петра і Павла о год. 1-ій по пол. в парафіяльній залі. На зборах можна вибрати дивідендові чеки. — Управа.

КЛІВЛЕНД, Огайо. Місячні збори Т-ва Сокіл — 336 Відд. в год. 1-ій по пол. в УНДомі, 2253 Вест 14-ій вул. Проситься членство прибути і вирівняти свої вкладки. — Гр. Степанек, предс., Гр. Кісіль, секр.

ДЕТРОЙТ, Міш. Місячні збори Б-ва св. І. Хрестителя — 292 Відд. о год. 1:30 по пол. в УНДомі. Просимо членство прибути на ці збори, бо в місяці липні і серпні буде літня перерва і збори не відбуватимуться. — В. Терлецький, голова, О. Рудницький, секр.

ФІЛЯДЕЛЬФІЯ, Па. Піврічні збори Т-ва Любов — 45 Відд. о год. 12-ій дня в домі У. А. Горожан при 847 N. Franklin St. Просимо членів про чисельну участь. — М. Сеник, секр.

РОЧЕСТЕР, Н. Й. Місячні збори С-ва Рожд. Пресв. Богородиці — 36 Відд. о год. 4:30 по пол. в церковній залі, 305 Hudson Ave. На порядку справи дальших місячних зборів. Проситься довжників вирівняти свої залеглості. — Анна Стрілець, предс., Катерина Ярославська, касир, О. Гунька, секр.

КЛІВЛЕНД, Огайо. Місячні збори Б-ва св. Василія Великого — 364 Відд. о год. 2-ій по пол. в УНДомі, 3161 East 93rd St. — Управа.

GARY, Ind. Піврічні збори Т-ва ім. Т. Шевченка — 100 Відд. в год. 2-ій по пол. під ч. 5525 Jackson St. Проситься прибути на збори і вирівняти членські вкладки. На порядку: Звіт Управи, Контр. Комісії, перевибір Управи і керуючих органів Відділу. Вільні внески, запити. Управа Відд. пригадує, що членські вкладки не будеться приймати на зборах. — Управа.

ФІЛЯДЕЛЬФІЯ, Па. Піврічні збори Т-ва С. Петлюри — 422 Відд. о год. 1-ій по пол. в залі Українського Клюбу, 1938 Germantown Ave. На порядку нарад важливі справи. Просимо членів ВШ Членів прибути на ці збори, в яких візьме участь голова Філядельфійської Округи п. С. Гавриш. — Т. Тещук, секр.

Посмертні згадки

МАТВІЙ БАРАН, член Б-ва св. Івана Хрестителя — 270 Відд. УНСоюзу в Джерзі Сіті, Н. Дж., упокоївся в Бозі в середу, 9-го червня 1965 року, проживши 65 р. Покійний народився в с. Карові, пов. Рава Руська, Україна. Залишив в глибокому смутку дружину Ксеню, 2 доні Євгенію і Ярославу, 2 зятів і 4 внуків. Похорон відбудеться у п'ятницю 11-го червня 1965 р. з пох. заведення до укр. кат. церкви св. ап. Петра і Павла, а відтак на цвинтар в Н. Арлінгтон, Н. Дж.

Вічна Йому Пам'ять!

М. Баран, секр.

Історичне оповідання

У ГОСТЯХ ДОБРЕ, ДОМА ЛІПШЕ

Ціна — 85 ¢

"SVOBODA"

81-83 Grand Street

ТАРЗАН, ч. 5 448. Хлопець від павіянів...



— Дикий хлопець живе, — повторив ватажок. — Його викрали з його села, коли ще був немовлям, і його виховали лісні люди...

Клайд Фіппс скочив вперед. — Алеж, як... як ви про це знаєте? — кричав із зворушення.

— Я це знаю, — спокійно відповів король, — бо цей хлопець — це мій син!